

SELETUSKIRI
regionaal- ja põllumajandusministri määruse „Regionaalministri 20. märtsi 2024. a
määruse nr 19 „Perioodi 2023–2027 maapiirkonna ettevõtjate konkurentsivõime
suurendamise investeeringutoetus“ muutmise“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Regionaal- ja põllumajandusministri määrus „Regionaalministri määruse „Perioodi 2023–2027 maapiirkonna ettevõtjate konkurentsivõime suurendamise investeeringutoetus“ muutmise“ (edaspidi *eelnõu*) kehtestatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse (edaspidi *ELÜPS*) § 12 lõike 3 ja § 24 lõike 1 alusel.

[ÜPP-strateegiakava](#) sekkumiste, sealhulgas sekkumise 8.1 „Investeeringud ettevõtete konkurentsivõime tõstmiseks“ näol on tegemist ajutiste perioodil 2023–2027 rakendatavate toetusmeetmetega, mille puhul halduskoormuse tasakaalustamise meetmete ettenägemine ei ole [HÕNTE](#) § 1 lõike 4² järgi otseselt kohustuslik, kuid siinkohal toome välja ka halduskoormuse vähenemise. Eelnõuga muudetakse regionaalministri 20. märtsi 2024. a määrust nr 19 „Perioodi 2023–2027 maapiirkonna ettevõtjate konkurentsivõime suurendamise investeeringutoetus“ (edaspidi *konkurentsivõime suurendamise toetuse määrus*) seoses vajadusega lihtsustada konkurentsivõime suurendamise toetuse taotlemist, avardada toetatavaid tegevusi, laiendada taotlejate sihtrühma, täpsustada taotlusele esitatavaid nõudeid ning taotluste hindamisel kasutatavaid hindamiskriteeriumeid. Lisaks on oluline märkida, et kõik selle toetuse saamiseks sätestatud kohustused on tasakaalus saadava hüvega ning on toetuse saamiseks vältimatult vajalikud.

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi regionaalpoliitika osakonna peaspetsialist Allar Korjas (tel 625 6162, allar.korjas@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi eelnõule ja seletuskirjale on teinud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Helen Palginõmm (tel 625 6260, helen.palginomm@agri.ee). Eelnõu on keeleliselt toimetanud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Laura Ojava (tel 625 6523, laura.ojava@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu §-ga 1 muudetakse konkurentsivõime suurendamise toetuse määrust.

Eelnõu § 1 punktidega 1, 3 ja 14 viiakse sisse muudatused, mis avardavad toetavaid tegevusi, leevendavad taotlusele esitatavaid nõudeid ning laiendavad projekti etappideks jagamist.

Muudatuste kohaselt on edaspidi toetatavad ka need projektid, mis ei ole otseselt seotud taotleja jaoks uudse tehnoloogia kasutuselevõtmisega, infotehnoloogilise lahenduse kasutuselevõtmisega või taotleja ressursitõhususe parandamisega. Näiteks projektid, kus ettevõtjal on vaja tootmismahutuste kasvatamiseks ja uute töökohtade loomiseks laiendada tootmisruume, soetada täiendavaid tootmisseadmeid jne, kuid projekt tervikuna ei ole seotud uudse tehnoloogia ega IT-lahenduse kasutuselevõtmisega või ressursitõhususe parandamisega. Tänu muudatusele on edaspidi rohkematel ettevõtjatel võimalik kasutada konkurentsivõime suurendamise toetust vajalike investeeringute tegemiseks ja uute töökohtade loomiseks.

Edaspidi ei ole taotlejal vaja enam esitada arvutust, kui suur on uudse tehnoloogia kasutuselevõtmise või IT-lahenduse juurutamise või ressursitõhususe parandamise korral

sellest tulenev majanduslik mõju ettevõttele mõõdetuna eurodes. Muudatus teeb taotluste koostamise lihtsamaks.

Olulise muudatusena luuakse edaspidi võimalus jagada ehitise ehitamine projekti raames mitmeks etapiks (seda keelav säte tunnistatakse kehtetuks). See võimaldab toetuse saajal viia edaspidi ka ehitise ehitamisega seotud projekt ellu kuni neljas etapis, mis vähendab survet toetuse saaja rahavoogudele projekti elluviimisel. Muudatus avardeb taotlejate võimalusi kasutada toetust ettevõtte majandustegevuseks vajalike ehitiste ehitamisel.

Eelnõu § 1 punktiga 2 täpsustatakse selguse huvides, mida mõistetakse projekti elluviimise koha all, kui projekti raames leiab aset ehitise ehitamine või materiaalse vara paigaldamine konkreetses asukohas, sest praktikas on see küsimusi tekitanud. Kinnisasja asukoht, kuhu projekti raames ehitise ehitatakse või millel asuvasse ehitisse projekti raames soetatud materiaalne vara paigaldatakse, loetakse projekti elluviimise asukohaks. Kui projekti raames ehitatud ehitised või projekti raames soetatud ja paigaldatud seadmed asuvad mitmel kinnisasjal, on projektil mitu elluviimise kohta.

Eelnõu § 1 punktiga 4 tehtav muudatus on seotud konkurentsivõime suurendamise toetuse määruse § 4 lõike 3 kehtetuks tunnistamisega (eelnõu § 1 punkt 3).

Eelnõu § 1 punktiga 5 suurendatakse konkurentsivõime suurendamise toetuse maksimaalset määra kuni 65%-ni (varem 40%) projekti abikõlblikest kuludest, samuti sõnastatakse toetuse minimaalne ja maksimaalne määr täpsemalt ja arusaadavamalt. Suurem toetuse määr võimaldab ettevõtjatel soetada tehniliselt võimekamaid ja kallimaid seadmeid ning viia projektid ellu väiksema omaosalusega.

Eelnõu § 1 punktiga 6 viiakse sisse muudatus, mis võimaldab edaspidi konkurentsivõime suurendamise toetust taotleda ka turismiseaduse § 18 lõigetes 4 ja 7 nimetatud majutusteenuste kohta, täpsemalt külalistemajade ja puhkemajade poolt pakutavateks majutusteenusteks. Muudatus vähendab taotlejatele seatud piiranguid ja võimaldab rohkematel ettevõtjatel kasutada toetust vajalike investeeringute tegemiseks ja uute töökohtade loomiseks maapiirkonnas.

Eelnõu § 1 punktiga 7 täiendatakse konkurentsivõime suurendamise toetuse määruse § 6 lõiget 2 punktiga 12¹, mis täpsustab, et liisingumaksud on abikõlblikud vaid juhul, kui liisinguandja on krediidasutuste seaduse alusel tegutsev krediidi- või finantseerimisasutus, mis tagab suurema usaldusväärsuse.

Eelnõu § 1 punktides 8 kuni 12 toodud muudatused on seotud projekti mõistliku hinna välja selgitamisega.

Eelnõu § 1 punktiga 8 muudetakse konkurentsivõime suurendamise toetuse määruse § 7 lõike 1 sõnastus selliselt, et taotleja peab projekti raames tellitava töö või teenuse või soetatava vara maksumuse mõistlikkuse ja põhjendatuse väljaselgitamiseks korraldama ostumenetlust.

Eelnõu § 1 punktiga 9 sätestatakse projekti mõistliku hinna väljaselgitamine, sh tõstetakse piirmäärasid. Kui varasemalt tuli, juhul kui soetatava vara käibemaksuta maksumus ületas 5000 eurot, küsida asjakohaste hinnapakkujate käest vähemalt kolm võrreldavat hinnapakumust, siis edaspidi küsib taotleja üksteisest sõltumatute hinnapakkujate käest vähemalt kolm võrreldavat hinnapakumust alles juhul, kui soetatava vara eeldatav käibemaksuta maksumus on üle 20 000 euro, kuid alla 100 000 euro. Kui aga projekti maksumus on 20 000 eurot või sellest väiksem, siis ei ole vajalik enam kolme hinnapakumust esitada, sest tegemist on

projekti väiksema maksumusega, mistõttu piisab sel juhul, kui taotleja kirjeldab seda kulu eelarveprojektis tagades seejuures sellise kulu mõistlikkuse ja vajaduse korral tõendatavuse (tõendiks võib olla näiteks hinnapakumuse, e-poe väljavõte, eksperthinnang, hinnakiri, informatsioon teenust või vara pakkuva ettevõtja veebilehelt vms).

Kui projekti raames tellitava töö või teenuse või soetatava vara eeldatav käibemaksuta maksumus on 100 000 eurot või sellest suurem, peab taotleja korraldama ostumenetluse riigihangete registris konkurentsivõime suurendamise toetuse määruse §-s 7¹ sätestatud viisil. Tegemist on investeringutoetuste horisontaalsete sätetega, mille puhul on kokku lepitud üldjuhul kohalduv ülemine ja alumine piirmäär.

Eelnõu § 1 punktiga 10 täpsustatakse ehitustööde puhul hinnapakumuse nõuet (konkurentsivõime suurendamise toetuse määruse § 7 lõige 5 punkt 2). Lauses asendatakse sõna „ehitise“ sõnadega „olemasolu korral ehitise“, mis tähendab, et hinnapakumusel tuleb esitada ehitise ehitisregistri kood üksnes selle olemasolu korral. Täpsustus on vajalik, sest näiteks uue ehitise püstitamisel ei pruugi veel ehitisregistri koodi olla.

Eelnõu § 1 punktiga 11 muudetakse konkurentsivõime suurendamise toetuse määruse § 7 lõikes 7 toodud nõuet vältida huvide konflikti pakumuste võtmisel. Konkurentsivõime suurendamise toetuse määruse § 7 lõike 7 kohaselt peab toetuse taotleja hinnapakumuste küsimisel hoiduma huvide konfliktist. Huvide konflikt on olukord, kus toetuse taotleja või tema nimel tegutseva isikul, sealhulgas töötajal, juhatuse liikmel või muul pädeval esindajal, kes on kaasatud ostumenetluse ettevalmistamisse või korraldamisse või kes võib muul moel mõjutada selle ostumenetluse tulemust, on otseselt või kaudselt finantsalaseid, majanduslikke või muid isiklikke huvisid, mida võib käsitleda tema erapooletust ja sõltumatust kahjustavatena. Nimetatud piirangutega püütakse vältida toetuse taotleja ja hinnapakkuja omavahelisest seotusest tingitud kokkuleppe tehinguid ja sellest tulenevat ebaausat konkurentsiolekorda. Näiteks ei ole huvide konfliktist hoidutud olukorras, kus toetuse saaja juhatuse liige võtab hinnapakumuse talle kuuluvalt äriühingult või olukorras, kus ostumenetlust läbi viiv toetuse saaja töötaja esitab hinnapäringu talle kuuluvale äriühingule või äriühingule, mille juhatuses ta on. Huvide konflikti olemasolu eeldatakse, kui hinnapakumuse võetakse elukaaslaselt, abikaasalt või lähisugulaselt, neile kuuluvate äriühingutelt või äriühingutelt, kelle juhtorganism nad on. Suurel määral aitab võimalikku huvide konflikti olukorda sisustada endiselt tulumaksuseaduse § 8 lõikes 1 sätestatud loetelu isikutest, kelle puhul tuleks üldjuhul huvide konflikti eeldada.

Eelnõu § 1 punktiga 12 täiendatakse konkurentsivõime suurendamise toetuse määrust §-ga 7¹, mis sätestab ostumenetluse läbiviimise riigihangete registris, kui projekti raames tellitava töö või teenuse või soetatava vara käibemaksuta maksumus on 100 000 eurot või sellest suurem. Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 12 lõige 3 on volitusnorm regionaal- ja põllumajandusministri kehtestada ostumenetluse korraldamise täpsemad tingimused ja kord, sealhulgas tingimused, millistel juhtudel tuleb ostumenetlus korraldada riigihangete registris. Nõude eesmärk, viia suurema maksumusega projekti puhul ostumenetlus läbi elektroonselt riigihangete registris, on tagada avalike vahendite kasutamine konkurentsitingimustel ja ühiskondlike eesmärkide tulemuslikum toetamine. Riigihangete registris ostumenetluse korraldamine tagab läbipaistva protsessi, mis tähendab, et kõik huvitatud osapooled saavad näha, milliseid hankeid on välja kuulutatud, kes on pakumusi teinud ja millised on pakumuste tingimused. Seega on oluline lähendada riigihangete seaduse tähenduses hankijatele ja mittehankijatele seatud nõudeid, et võimalikult avatult ja läbipaistvalt läbi viia toetusega hüvitatavate kulude tegemise aluseks olevaid hankeid või oste. Kasutusjuhendid, sh riigihangete registri kasutajajuhend toetuse saajatele, kes ei ole hankijad riigihangete seaduse tähenduses, ja korduvad küsimused riigihangete registri kohta on

kättesaadavad Riigi Tugiteenuste Keskuse veebilehel¹. Kui ostumenetlus korraldatakse riigihangete registris, siis on lubatud tööd, teenust või vara hankida endaga või omavahel seotud isikult tulumaksuseaduse § 8 tähenduses.

Ostumenetluse läbiviimise täpsem kord ja nõuded sätestatakse konkurentsivõime suurendamise toetuse määruse §-s 7¹.

Kuna konkurentsivõime suurendamise toetuses on kasutusel kindlasummalise makse (ingl *lump sum*) rahastusskeem ning kus kulude mõistlikkuse hindamise tulemusel lepitakse juba taotlemise etapis kokku eelarveprojekt, tuleb ka ostumenetlus riigihangete keskkonnas läbi viia hiljemalt enne Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Ameti (edaspidi *PRIA*) poolt taotluse rahuldamise otsuse tegemist. *PRIA* peab igale taotlejale üksikjuhtumipõhiselt määrama eelarveprojekti alusel toetuse suuruse, mis makstakse kindlasummalise maksena, seega tuleb projekti mõistlik maksumus välja selgitada juba taotlemise etapis.

Eelnõu § 1 punktiga 13 laiendatakse taotlejate sihrühma.

Konkurentsivõime suurendamise toetuse oodatav tulemus on uued hästi tasustatud töökohad maapiirkonnas. Seni oli toetust võimalik taotleda ainult kuni 10 töötajaga mikroettevõtjatel ja kuni 49 töötajaga väikese suurusega ettevõtjatel. Samas on jätkusuutlike, hästi tasustatud ja spetsialistide ootustele vastavate töökohtade loomise potentsiaal märkimisväärt ka teistel maapiirkonnas tegutsevatel ettevõtjatel (nt keskmise suurusega ettevõtjatel ja suurettevõtjatel) ning samuti ka sihtasutustel. Kõik taotlejad, nii füüsilisest isikust ettevõtjad, äriühingud kui sihtasutused peavad vastama konkurentsivõime suurendamise toetuse määrmuses toodud nõuetele, mille kohaselt peab taotleja olema enne taotluse esitamist tegutsenud vähemalt kaks majandusaastat ja tema müügitulu peab olema vähemalt 40 000 eurot taotluse esitamisele vahetult eelnenud mõlemal kahel majandusaastal. Müügitulu olemasolu näitab, et taotleja tegeleb ettevõtlusega, seda ka sihtasutusest taotleja puhul. Sarnaselt ettevõtjatele on sihtasutused, kui nende tegevuskoht on maapiirkonnas, suure tõenäosusega suutelised looma maapiirkonda juurde töökohti, mis on jätkusuutlikud, hästi tasustatud ja atraktiivsed muuhulgas ka noortele. Muudatus on kooskõlas „Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika Eesti strateegiakava 2023–2027“ neljanda muudatuste paketiga, mis on praegusel hetkel esitatud heakskiitmiseks Euroopa Komisjonile ja mille kohaselt laieneb sekkumise 8.1 „Investeeringud ettevõtete konkurentsivõime tõstmiseks“ toetuse saajate sihrühm igas suuruses ettevõtjatele ja sihtasutustele.

Keskmise suurusega ettevõtja ja suurettevõtja poolt uue tootmisüksuse käivitamisel maapiirkonnas luuakse suure tõenäosusega rohkem kui üks uus töökoht. Seega on põhjendatud motiveerida mikro- ja väikese suurusega ettevõtjate kõrval ka rohkem kui 49 töötajaga ettevõtjaid tegema investeeringuid ja looma uusi töökohti just maapiirkonnas.

Kuni 49 töötajaga väikese suurusega ettevõtja ei pruugi praegu kehtiva konkurentsivõime suurendamise toetuse määrmuse kohaselt vastata toetuse taotleja nõuetele, sest kui ta on omandisuhete kaudu seotud endast suurema ettevõtjaga, võidakse ta lugeda vormiliselt suuremaks ettevõtjaks kui ta tegelikult on. Maapiirkonna arengu seisukohast on mõistlik võimaldada ka sellistel ettevõtjatel kasutada toetust investeeringuteks, mis looks maapiirkonda juurde spetsialistidele ja noortele atraktiivseid töökohti.

¹ Riigihangete registri kasutusjuhendid <https://rtk.ee/riigihangete-korraldamine/registri-haldamine/rhr-kasutusjuhendid>.

Edaspidi on taotlejad sihtasutused ning äriseadustiku tähenduses füüsilisest isikust ettevõtjad ja äriühingud, kui nende aastane müügitulu on viimasel kahel majandusaastal olnud vähemalt 40 000 eurot ja nad vastavad taotlejale esitatud kõigile tingimustele ning nad loovad projekti elluviimise asukohtadesse maapiirkonnas uued töökohad.

Muudatus aitab kaasa sekkumise 8.1 tulemuslikumaks muutmisele, kuna lisandub taotlejate segment, kellel on suur potentsiaal luua maapiirkonda juurde rohkem ja kõrgemat kvalifikatsiooni omavate inimeste ootustele vastavaid hästi tasustatud töökohti.

Eelnõu § 1 punktiga 15 täiendatakse konkurentsivõime suurendamise toetuse määruse § 11 lõike 2 punkti 1 pärast sõnu „olevad hinnapakumused“ tekstiosaga „, või kui projekti eeldatav käibemaksuta maksumus on alla 20 000 euro, siis sellise kulu kirjeldus“. Muudatuse eesmärk on sätestada, millisel juhul piisab, kui taotleja esitab kulude mõistlikkuse hindamise selgitamiseks projekti raames tellitava töö või teenuse või soetatava vara kohta vaid kulu kirjelduse. Kui tegemist on vähem kui 20 000 euro suuruse maksumusega, piisab kui taotleja kirjeldab seda kulu taotlusel tagades seejuures siiski kulu mõistlikkuse.

Eelnõu § 1 punktiga 16 muudetakse selguse huvides sõna „miinimumnõue“ mitmusesse, et tagada selle parem kooskõla Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 28 lõikega 1, mis kasutab samuti mitmust „miinimumnõuded“.

Eelnõu § 1 punktidega 17 kuni 24 muudetakse taotluse hindamisel kasutatavaid hindamiskriteeriume ja osakaale.

Eelnõu § 1 punkti 17 kohaselt saab esimese hindamiskriteeriumi „projekti mõju toetuse eesmärkide saavutamisele“ esimese alamkriteeriumi, milleks on „taotleja kestliku arengu võimekus“, osakaal senise 50% asemel olema 40% esimese hindamiskriteeriumi hindest. Muudatus on seotud eelnõu § 1 punktiga 18, mille kohaselt muutub esimese hindamiskriteeriumi teise alamkriteeriumi osakaal. Esimese ja teise alamkriteeriumi osakaalude summa peab kokku liidetuna olema 100%.

Eelnõu § 1 punktiga 18 täpsustatakse esimese hindamiskriteeriumi teise alamkriteeriumi, milleks on „loodavate töökohtade asukoht ja palgatase“, raames hinnatavat ning seatakse alamkriteeriumi osakaaluks senise 50% asemel 60% esimese hindamiskriteeriumi hindest. Muudatuse kohaselt vaadatakse selle alamkriteeriumi raames, kuivõrd tõenäoline on uute töökohtade loomine projekti elluviimise asukohas, kuhu projekti raames ehitatakse või materiaalne vara paigaldatakse ja seda, milline on projekti raames loodavate uute töökohtade kavandatav palgatase. Konkurentsivõime suurendamise toetuse andmise oodatav tulemus on uute jätkusuutlike töökohtade tekkimine projektide elluviimise asukohtades maapiirkonnas, mistõttu on taotluste hindamisel oluline varasemaga võrreldes suurema osakaaluga arvesse võtta töökohtade loomisega seotud aspekte, sealjuures töökoha loomise tõenäosust just projekti elluviimise asukohas.

Eelnõu § 1 punktiga 19 täiendatakse konkurentsivõime suurendamise toetuse määruse paragrahvi 13 lõikega 3¹, mille kohaselt saab taotlus esimese hindamiskriteeriumi teise alamkriteeriumi „loodavate töökohtade asukoht ja palgatase“ eest hinde 0,00, kui hindamiskomisjoni hinnangul on ebatõenäoline, et projekti elluviimise asukohta luuakse vähemalt üks uus töökoht töötajale, kelle peamine aastaringne töö tegemise koht asub samal kinnisasjal, kus projekti raames ehitatakse või kuhu projekti raames soetatud materiaalne vara paigaldatakse.

Toetuse andmise oodatav tulemus on vähemalt ühe uue töökohta loomine projekti elluviimise asukohas. Kui uut töökohta projekti elluviimise asukohta ei teki, on projekti mõju ebapiisav. Ebapiisav mõju on näiteks projektidel, kus taotleja küsib toetust päikesepargi juurde akupargi püstitamiseks, kuid antud asukohta ühtki töökohta ei loo. Kuigi taotleja seisukohast on ettevõtmine majanduslikult mõistlik, sest see võimaldab salvestada päikesepargis toodetud elektrit ja müüa seda kallima hinnaga perioodidel, ei ole toetuse andmise seisukohast selline investeering mõjus, sest projekti elluviimise asukohta aastaringset täistööajaga töökohta ei teki, kuid selle sekkumise 8.1 eesmärk on töökohta tekkimine.

Muudatus aitab kaasa, et konkurentsivõime suurendamise toetust kasutatakse ainult selliste investeeringute elluviimiseks, millega kaasneb uute töökohtade lisandumine investeeringu elluviimise asukohas.

Eelnõu § 1 punktiga 20 täiendatakse neljanda hindamiskriteeriumi alamkriteeriumit „projekti seos regionaalse arengu seisukohast olulise piirkonnaga“ laiendades seni antud alamkriteeriumis loetletud piirkondi regionaalsete arengulepetega hõlmatud piirkondadega. „Kesk-Eesti ettevõtluskeskkonna edendamise arengulepe 2025“ hõlmab leppe osapoolteks olevaid maakondi, milleks on Järvamaa, Lääne-Virumaa, Raplamaa ja Viljandimaa, ning „Lõuna-Eesti ettevõtluskeskkonna edendamise arengulepe 2025“ hõlmab leppe osapoolteks olevad maakondi, milleks on Jõgevamaa, Põlvamaa, Tartumaa, Valgamaa ja Võrumaa. Nimetatud arengulepete eesmärk on vastava regiooni ettevõtluskeskkonna areng, sotsiaalmajandusliku olukorra paranemine ja mahajäämuse vähendamine võrdluses teiste regioonidega. Muudatus annab paremad võimalused regionaalarengu seisukohast olulistes piirkondades tegutsevatel ettevõtjatel töökohtade loomiseks oluliste investeeringute tegemiseks ja motiveerib arengulepete sõlmimist ka teistes regioonides ettevõtluse ja ettevõtluskeskkonna arengu saavutamiseks.

Eelnõu § 1 punktiga 21 tehtav muudatus lihtsustab taotluste hindamisel uudse tehnoloogia ja IT-lahenduste kasutuselevõtmise arvestamist. Praktika näitab, et uudne tehnoloogia, mis kasutusele võetakse, sisaldab tänapäeval üldjuhul ka infotehnoloogilisi lahendusi või on nendega seotud, mistõttu on otstarbekas uudse tehnoloogia ja infotehnoloogia aspekte hinnata ühe ja sama kriteeriumi raames. Sellest tulenevalt vähendatakse neljanda hindamiskriteeriumi alamkriteeriumite arvu liites kokku kolmanda alamkriteeriumi „projekti seos taotleja jaoks uudse tehnoloogia kasutuselevõtmisega“ ja neljanda alamkriteeriumi „projekti seos infotehnoloogilise lahenduse kasutuselevõtmisega“ edaspidi üheks alamkriteeriumiks nimetusega „projekti seos taotleja jaoks uudse tehnoloogia või infotehnoloogilise lahenduse kasutuselevõtmisega“. Neljanda alamkriteeriumi kokku panemisel kolmanda alamkriteeriumiga suureneb sellest tulenevalt vastavalt ka kolmanda alamkriteeriumi osakaal, mis saab olema 40% neljanda hindamiskriteeriumi hindest. Neljanda hindamiskriteeriumi esimese, teise ja viienda alamkriteeriumi osakaalud jäävad endiseks. Sellega on tagatud, et neljanda hindamiskriteeriumi kõigi alamkriteeriumite osakaalude summa on kokku 100%. Muudatus aitab kaasa sekkumise 8.1 eesmärkide saavutamisele, kuivõrd hästi tasustatud jätkusuutlike töökohtade loomise tõenäosus on suurem konkurentsivõime suurendamise eesmärgil uudsesse tehnoloogiasse ja IT-lahendustesse investeerivate ettevõtjate puhul.

Eelnõu § 1 punktiga 22 täpsustatakse neljanda hindamiskriteeriumi alamkriteeriumi „projekti seos taotleja ressursitõhususe parandamisega“ raames hinnatavaid näitajaid, milleks on energia kokkuhoid, materjali kulu, jäätmete koguse vähendamine ja materjali taaskasutamise suurendamine taotleja poolt. Senine praktika näitab, et taotlejad tõlgendavad sõna „ressurss“ erinevalt. Kriteeriumi konkreetsem sõnastus tagab ühetaolise arusaamise, mida ressursitõhuse parandamise hindamise juures arvestatakse. Muudatus teeb taotluse koostamise taotlejale lihtsamaks.

Eelnõu § 1 punktiga 25 tehakse tehniline täpsustus konkurentsivõime suurendamise toetuse määruse § 14 lõikes 4, milles asendatakse tekstiosa „lõike 5 alusel“ tekstiosaga „lõikes 5 sätestatud tingimustel“, sest lauses olev viide ELÜPS § 28 lõikele 5 sätestab samuti tingimused.

Eelnõu § 1 punktiga 26 täpsustatakse selguse huvides konkurentsivõime suurendamise toetuse määruse § 15 lõikes 4 sätestatud sihipärase kasutamise perioodi kohustuse sõnastust selle sisu muutmata. Lausest eemaldatakse topeeltsõnad nagu „sihtotstarbeline“ ja muudetakse see paremini arusaadavamaks ning ühtlustatakse teistes toetuste määrustes sätestatud samasuguse sõnastusega, et tagada ühesugune rakendamine. Seega peab toetuse saaja endiselt tagama projekti kestuse, sealhulgas säilitama toetuse abil soetatud või ehitatud vara ning kasutama seda sihtotstarbeliselt, vähemalt kolm aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa maksmisest.

Eelnõu § 1 punktiga 27 tehakse muudatus, mille kohaselt tagatakse PRIA-le riigihangete registris juurdepääs hanketele või ostumenetlusele. Muudatuse eesmärk on võimaldada PRIA-l kontrollida, kas menetlus on läbi viidud vastavalt konkurentsivõime suurendamise toetuse määruse §-s 7¹ sätestatud nõuetele või kui taotleja on hankija, siis riigihangete seaduses sätestatud nõuetele.

Eelnõu § 1 punktiga 28 tehtava muudatusega ja **punktiga 3** konkurentsivõime suurendamise toetuse määruse § 16 lõike 4 kehtetuks tunnistamisega leevendatakse toetuse saaja kohustuse perioodi, mille kohaselt ei tohi tema suhtes olla algatatud likvideerimismenetlust või nimetatud pankrotiseaduse kohaselt ajutist pankrotihaldurit või välja kuulutatud pankrotti – varem kuni sihipärase kasutamise perioodi lõpuni – edaspidi kuni PRIA poolt viimase toetusosa maksmiseni.

Muudatuse tulemusel ei muutu toetuse saaja tegevuse kestvuse nõude täitmise kohustus ehk endiselt on kohustus toetuse abil soetatud materiaalsel vara või ehitatud ehitist säilitada ja sihipäraselt kasutada, kuid kui toetuse saaja ei saa pankroti tõttu vara või ehitist sihipärase perioodi lõpuni kasutada, ei ole tagajärjeks toetuse 100%-line tagasimakse. Muudatusega loobutakse kõnealuse nõude sidumisest toetuskõlblikkusega. Seega leevenevad toetuse saajate jaoks mõnevõrra toetuse kasutamise tingimused. Juhul, kui tegemist on pettusega seotud pankrotijuhtumiga, tuleb tagasinõude kohaldamisel hinnata konkreetseid asjaolusid ja toetuse tagasinõudmine täies ulatuses on endiselt võimalik.

Eelnõu § 1 punktiga 29 täiendatakse konkurentsivõime suurendamise toetuse määruse § 16 lõikega 5¹. Nimetatud lõige on erisäte, millega täpsustatakse toetuse saaja kohustusi projekti raames uute töökohtade loomisel.

Konkurentsivõime suurendamise toetuse määruse § 16 lõike 5 kohaselt on toetuse saajal kohustus luua projekti elluviimise askohta vähemalt üks uus töökoht hiljemalt viimase maksetaotluse esitamise ajaks. Senine § 16 lõike 5 üldsätte sõnastus on jätnud praktikas tõlgendamisruumi selles, kas töökoha võib ka nii luua, et töötaja täidab oma tööülesandeid mujal kui projekti elluviimise kohas ja mitu töökohta tuleb luua siis, kui projekti elluviimise kohti on mitu. Eelnõu § 1 punktiga 29 täpsustatakse, et kui toetust on saadud ehitise ehitamiseks või materiaalse vara soetamiseks ja paigaldamiseks, loob toetuse saaja igasse projekti elluviimise asukohta ehk igale kinnisasjale, kus projekti raames ehitist ehitatakse või materiaalne vara paigaldatakse, hiljemalt viimase maksetaotluse esitamise ajaks vähemalt ühe uue täistööajaga töökoha töötajale, kelle peamine aastaringne töö tegemise koht asub samal kinnisasjal, kus ehitist ehitatakse või kuhu materiaalne vara paigaldatakse.

Eelnõu § 1 punktiga 29 luuakse parem selgus, et näiteks päikeseenergiast elektri tootmise seadmete ning elektrienergia salvestusseadmete soetamine ja püstitamine on abikõlblik ainult siis, kui toetuse saaja loob nende seadmetega samasse asukohta ehk samale kinnisasjale vähemalt ühe uue töökoha töötajale, kelle peamine aastaringne töö tegemise koht asub samal kinnisasjal.

Ettevõtjatel, kes soovivad paigaldada elektri tootmise või salvestamise seadmed oma püsivasse tegevuskohta ehk samale kinnisasjale, kus toimub tootmistegevus või teenuse osutamine ja kus ettevõtte töötajad igapäevaselt töötavad, on selleks võimalik toetust taotleda. Muudatus välistab selliste projektide toetamise, kus ettevõtja püsivast tegevuskohast eemal asuvale kinnisasjale soovitakse rajada ehitisi või paigaldada seadmed, kuid ei looda ühtki täistööajaga töökohta töötajatele, kelle peamine aastaringne tegevuse tegemise koht asub sellel samal kinnisasjal.

Eelnõu § 1 punktiga 29 täpsustatakse, et toetuse saamisel tuleb töökoht luua igasse projekti elluviimise asukohta ehk igale kinnisasjale, kus asub projekti raames püstitatud ehitisi või kuhu on paigaldatud projekti raames soetatud seadmed. Kui projekti elluviimise asukohti on mitu, siis tuleb uus töökoht luua igasse projekti elluviimise asukohta.

Näiteks kui taotleja taotleb toetust kolme eraldiasuva autoremondi töökoja laiendamiseks ja uute tõstukite paigaldamiseks kõigisse kolme töökotta, tuleb tal arvestada kohustusega luua uus töökoht igas töökojas, kus projektiga seoses tehti ehitustöid või kuhu paigaldati projekti raames soetatud seadmed.

Eelnõu §-ga 2 sätestatakse konkurentsivõime suurendamise toetuse määrase muudatuste jõustumine alates 1. veebruarist 2026. a, kuna selle toetuse taotlusvoor on jooksev, siis hilisem jõustumisaeg jätab taotlejatele piisavalt aega arvestada muutunud toetuse tingimustega ning PRIA-l ära teha vajalikud ümberseadistused oma infosüsteemides, koostada uuendatud abimaterjalid taotlejatele ja viia läbi teavitustegevused sihtrühma teavitamiseks muutuvatest toetuse tingimustest.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu väljatöötamisel võeti aluseks:

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/2115, millega kehtestatakse liikmesriikide koostatavate Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist (EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) rahastatavate ühise põllumajanduspoliitika strateegiakavade (ÜPP strateegiakavad) toetamise reeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1305/2013 ja (EL) nr 1307/2013 (ELT L 435, 06.12.2021, lk 1–186);
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/2116, mis käsitleb ühise põllumajanduspoliitika rahastamist, haldamist ja seiret ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1306/2013 (ELT L 435, 06.12.2021, lk 187–261);
- 3) komisjoni määrus (EL) 2023/2831, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L, 2023/2831, 15.12.2023).

Eelnõus nimetatud EL-i õigusaktid on kättesaadavad Euroopa Liidu Teataja veebilehel <https://eur-lex.europa.eu>.

4. Määruse mõjud

Eelnõuga tehtavad muudatused on toetuse saajatele positiivse mõjuga. Muudatused leevendavad konkurentsivõime suurendamise toetuse määra kehtestatud nõudeid ning avardavad toetuse saajate võimalusi toetuse kasutamiseks ja vähendavad nii toetuse saajate kui

toetuse andja koormust, millest olulisemad muudatused ja nende mõjud on välja toodud alljärgnevalt.

Konkurentsivõime suurendamise toetuse maksimaalne määr saab senise 40% asemel olema 65% projekti abikõlblikest kuludest, mis võimaldab investeerida uutesse tootmisvahenditesse ka neil ettevõtjatel maapiirkonnas, kes väiksema toetusmäära tõttu ei olnud varasemalt selleks võimelised.

Ehitamisega seotud investeeringuid saab konkurentsivõime suurendamise toetust kasutades viia edaspidi ellu mitmes etapis, mis oluliselt leevendab survet toetuse saajate rahavoogudele ja mis seetõttu võimaldab senisest enamatel ettevõtjatel toetust taotleda.

Väheneb konkurentsivõime suurendamise toetuse taotlemisega seotud halduskoormus, kuna edaspidi ei ole taotlejal vaja enam koos taotlusega esitada arvutusi selle kohta, kui suur saab olema uudse tehnoloogia või IT-lahenduse juurutamisest või ressursitõhususe parandamisest tulenev rahaliselt mõõdetav efekt.

Laieneb taotlejate sihtrühm. Konkurentsivõime suurendamise toetust investeeringuteks on võimalik edaspidi kasutada ka rohkem kui 49 töötajaga ettevõtjatel ja vähemalt 40 000 eurose müügituluga sihtasutustel, kes loovad maapiirkonda juurde jätkusuutlikke atraktiivseid töökohti. Toetust on edaspidi võimalik taotleda ka sellisel ettevõtjal, kes turismiseaduse kohaselt pakub külalistemaja või puhkemaja majutusteenust.

Muudatused aitavad kaasa sekkumise 8.1 eesmärkide saavutamisele.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Konkurentsivõime suurendamise toetuse määruse rakendamine ei too endaga kaasa lisakulutusi riigieelarve vahenditest. Määruse rakendamine toob kaasa mõningaid lisategevusi PRIA-le, kuid ei too kaasa kulutusi PRIA majandamiskuludele.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. veebruaril 2026. a.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ning Rahandusministeeriumile.

Rahandusministeerium kooskõlastas eelnõu märkustega, mis on välja toodud seletuskirjale lisatud tabelis ning millega on arvestatud.

Kuna Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ei ole Vabariigi Valitsuse 13. jaanuari 2011. a määruse nr 10 „Vabariigi Valitsuse reglement“ § 7 lõike 4 kohaselt ettenähtud tähtaja jooksul eelnõu kooskõlastanud ega jätnud seda põhjendatult kooskõlastamata, loetakse eelnõu nimetatud määruse § 7 lõike 4 kohaselt kooskõlastatuks.

Eelnõu kohta esitasid ka ettepanekud Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioon ning Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda, kelle ettepanekutega arvestamise ja mitteamistamise kohta on põhjendused toodud seletuskirjale lisatud tabelis.

Eelnõu saadeti arvamuse andmiseks PRIA-le, kes esitas eelnõu kohta lisaettepanekud.

(allkirjastatud digitaalselt)
Marko Gorban
Kantsler